

Dialektiikka ja tulevaisuusajattelu

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta 9.11.2016

Toni Ahlqvist, professori

Maantieteen tutkimusyksikkö

Oulun yliopisto

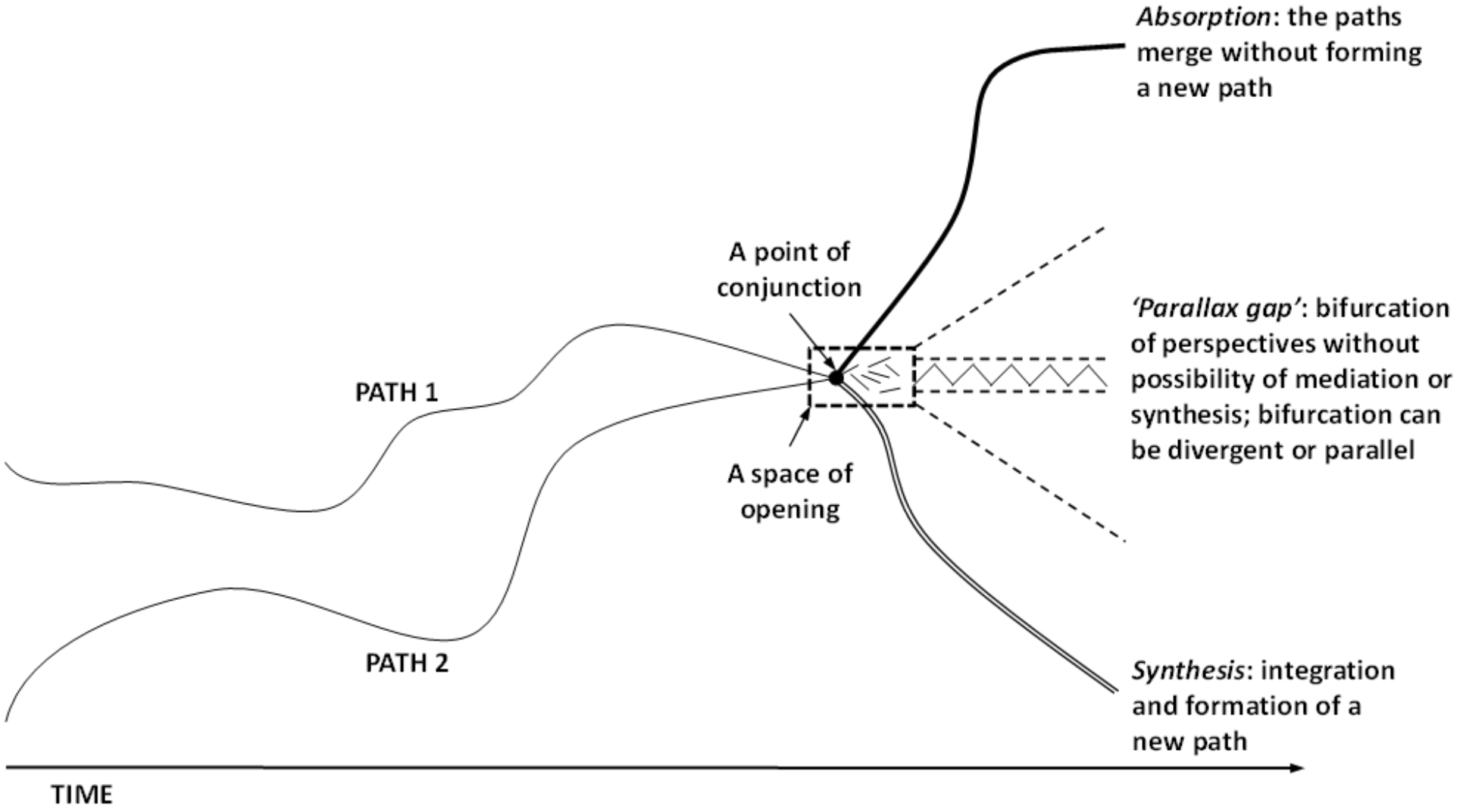
Dialektiikasta ja tulevaisuudesta

- Dialektisessa tarkastelutavassa tulevaisuutta lähestytään **tapahtumina, jotka ovat vastakkaisten elementtien kiteytymiä** tai **tapahtumina, jotka johtavat ristiriitaisiin kehityskulkuihin**
- Näitä elementtejä voi kuvata dialektiikan klassisilla käsitteillä **teesi**, **antiteesi** ja **synteesi**
- Tulevaisuudentutkimuksessa on käytetty myös käsitteitä **trendi**, **antitrendi** ja **syntrendi**
- Dialektisella tulevaisuusajattelulla pyritään ymmärtämään **tulevaisuuden moniulotteisuutta** ja **tulevaisuuksien vaihtoehtoisuutta**
- Lähtökohtana on se, että tulevaisuus ei ole ennalta määrittynyttä, vaan **jokainen tapahtuma avaa tulevaisuusvaihtoehtojen ja tulevaisuusnäkökulmien kirjon**

Esimerkki: robotisaatio ja aluekehitys

- Robotisaatiokehitys voi aiheuttaa ristiriitaisia alueellisia kehityskulkuja
- **Keskittävä tendenssi**
  - Robotiikkaosaamiskeskukset eri yliopistojen yhteydessä
  - Palvelurobotiikka ratkaisuna tiiviin kaupunkirakenteen palvelutarpeisiin
- **Hajauttava tendenssi**
  - Omahoidon tukena käytettävät hoivarobotit perifeerisillä alueilla
- **Esimerkki kehityksen ristiriidoista: robotisaation vaikutukset tuotantotoimintaan**
  - Työn määrä lisääntyy: asiantuntijatyö robotiikkaosaamiskeskuksissa
  - Työn määrä vähenee: automatisaatio korvaa perinteistä teollista työtä

Dialektisen ajattelun hahmottelua

Ahlqvist & Rhisiart 2015: 100

OULUN YLIOPISTO

Kiitokset!

toni.ahlqvist@oulu.fi